

D-N 27/9 1946

Utrikesdebatt i ängslan

I sitt arbete "Fredsans autumt" skriver Haves att alla smärta i utrikespolitiken uppstår som pres-

Efter förra världskriget skrev de svenska tidningsmännen fritt och obehämt om internationella förhållanden. Framst rikades anseende mot två länder. Frankrike för dess politik mot Tyskland, Sovjetunionen för dess diktatur och världensövriga länder för att de inte ville ge sig.

Med massan och dess segrar gjorde oro och fruktan för svensk utrikespolitisk debatt. Det gjordes att vara försiktig, att icke röra dikatorn i söder till ett lynnesutrott som kunde betyda intressen, att ständigt se styrans neutralitetspolitik genom en löst likhet för utslagen av kriget. Många följde den av regeringen utgivna parollen, ställnings med komprometterande erinran. Fört för att pressens hållning skulle leda den svenska opinionen till goda eller rent av gilla resultaten var emellertid ringa. Dels bröt en del tidningar helt med den officiella framställningen, dels inträffade händelser — övergrepp i Norge och Danmark, Förenta nationernas fasta mening och rner in någon propagand motverka nazismens gifver, dels och framförde alla blev den tyska segrerorden så kort att en allmän anda av oförfärd eller ansvarighet inte kunde uppstå. Hade Tyskland under tio år bevarat den ställning det ägde på sommaren 1940, skulle utomordentliga riket ha förelagts för en djupgående och farlig förändring i det svenska folkets inställning.

Ängslan och försiktigheten från krigsåren präglar emellertid fortfarande en stor del av pressens inställning till det förändrade läget. Som alltid kommer tendensen till undfallenhet från i förhållanden till den makt som är mest intolerant, som starkast reagerar mot kritiska uttalanden. Därför har Ryssland i ett stort antal organ fått samma halvgoda plats som under åren 1940-1941 tillkom Tyskland. Ut en grupp har sig detta emellertid även med hänsyn till de ägandens egen läggning. Kriget är slut, och någon skäl krävas för att se på allt som äro icke; det finns alltså inte skäl att vara så ängslig. Ut en annan synpunkt är den starka passivitetens farigare nu än för. Samhället talar för ett så litet angrepp som det nu föreliggande kommer att råda under. Hög tid, även den som hopps på och riktan med en fredslik avveckling av spänningen mellan väster och öster måste utgå från att många och stora konflikter kommer att uppstå innan denna avveckling blir verklig. Tendensen till möckläggning och oerligt tyttand hotar därför icke blott att skapa en oklar och förvanskad bild av läget, utan även ett på lång sikt medvrida pångas utrikespolitiska perspektiv.

När stark denna tendens är framgår redan av sättet att skildra och dikators förhållanden inom de skildra stormakterna. Från Ryssland kommer, hurvudkigen på grund av den ryska oviljan mot in-

sen, jämförbarhets i meddelanden; de som kommer från gärdna den betydande och verkligt förnämmande karaktär; den iakttagning på specialiteter utanför politiken som man så vill känna från andra moderna diktaturer. Diskussion rörande den ryska regimen undviks, och denna regim tecknas rent av som en något egenartad form av demokrati; man jämför de socialdemokratiska talarna och arbetarnas tyttand i läro- met i årets valstrid med den friska kritiken av den kommunistiska diktaturen som var självfallen för tjugo år sedan. Meddelanden, som helt naturligt ofta föres med kritiska kommentarer, kommer däremot i massan från de anglosaxiska länderna; en självklart följt av pressens inriktning på nyhetsförmedling är att dessa länders ekonomiska svårigheter, strukturer och politiska strukturer ingående skildras, medan det föga talas om deras höga sociala och kulturella standard och deras fria samhällsliv. En okunnig läsare kan därför lätt få det intrycket att England och USA utmärks av en mer motvillig, övergrepp och okunnig svårigheter, medan Ryssland är ett land med friskt, allmänt välbärande och allmän tryck.

När det gäller utrikespolitiken framtrider den berömda tendensen till klarare. Värderingar och ställningstaganden avklarar man från i den mån icke anledning finns att uttrycka sin glädje och tackamhet inför något liknande eller något uttalande som tyder på beröring av den ryska utrikespolitiken eller tillfälle uppstår att säga en gemensamt och västanriktad mening. Handlingsministeren tal om dollarinriktningen markeras här betecknande. Likheterna med det uttalande som kännetecknade en stor del av pres-

sen i förhållande till Tyskland för fem eller tio år sedan är så allmänna att läsaren tycker sig upprepa en gammal upplevelse. Med betänksam är livligt kritiken av de uttalanden som för en föl och öppen debatt. Särskilt har Dagens Nyheter blivit utsatt för anseende. I denna tidning har oerliga fakta gång efter annan påpekats; den skryggar icke för att uttala att Ryssland är en diktatur, att de sociala och ekonomiska svårigheterna i detta land är icke följande, att Ryssland erövrat vissa länder, att den ryska politiken i fredstiden varit förhållnings svår. Dessa uttalanden ges aldrig en grov och kränkande form; de är följande av förklarande och självklarheten av internationellt samförstånd i uttalandens tecken. Det är betänksamt att i gruppen mot Dagens Nyheter — och andra tidningar med vilja till öppen debatt — tidningens uttalanden nästan aldrig direkt kritiserats. Anklagelserna ges i stället den allmänna möjliga form, det talas om riket att söra vårt goda förhållande till den makt som grannar i öster, om rysslandens krigs- följande och illvillig. Vad som bevisar är uppenbarligen själva öppenheten, själva förhållandet att överdriftiga fakta uttalar. Det visar de grå katernas att mycket bryts, att någon påstår att de är grå.

De från republikaniskt uppmuntrade försök att bevara halvundantaget från krigsåren är farliga förment ut två synpunkter. De bevisar den svenska allmänhetens uppvisning har ett så stort förtry av pressen och offentlig debatt. Efter hand uppstår härigenom en oklarhet, en förvirring, en oerlig skepsis, som kan förbereda frihetens undergång. Vad som från början är taktik och be-

räkning blir vans och karaktär; den fria och öppna debatten ter sig icke längre som värdet framför andra. Dessa försök medför också att uttalandet bibringas en skarp bild av svensk mentalitet och svensk opinion. Man fölees att tro, liksom man gjorde under kriget, att undfallenheten, passivitetens, den moraliska ledgheten är våra utmärkande drag. Så till till det lita, och pressen sviker sin plikt om den ger värdet en karikatyr av vårt folk.

Att garantera invaliderna företrädesrätt till arbete har tillnått varit mycket frammanför de svenska pressen, medan liknande krigsåren länder funnit det nödvändigt och därför riktigt att reservera en del av sina arbetstillfällen för dem som annars skulle ha minst utsett i konkurrens. Därför är det både övervakande och glädjande att den i går publicerade Gallupundersökningen givit ett kraftigt utslag — 88 procent för, 1 procent mot och 10 procent tvetsamma — till förmån för åtgärder av denna typ också i Sverige. Kommitte för de partiella arbetslösa har här fått ett starkt stöd för sina strävanden. De stora parterna på arbetsmarknaden har också anledning att ta upp frågan till allvarigt övervägande — för att inte tala om de statliga verk som fortfarande stödjt meningslöst goda krav på självständighet på sina arbets-

För att ta hänselnerna i ordning, har regeringen för det första uppgivit sitt ursprungliga krav att industrien skulle sänka sina exportpriser så mycket — ungefär 14 procent — att de förblev oförändrade i pund och dollar räknat. Även efter kronkursens höjning. Även sin andra linje har regeringen förändrat. Enligt den krävs 3 procent "frivillig" pris-sänkning från företagens sida vid äventyr att regeringen annars skulle föreskriva minst 7 procent sänkning. När regeringens beslut nu ensidigt föreligger går det ut på 5 procent sänkning men endast för kontrakt avslutade efter 31 juli i år. För alla övriga avlut — och de täcker praktiskt taget den export som kan komma i fråga under innevarande skoppingsår — har regeringen godkänt exportörernas i kronor räknat oförändrade priser, vilka redan tidigare godtagits av importörerna, fastän det för dem betyder att massan och papperet kostar 14 procent mer än tidigare.

Åtarsår 5-procentssänkningen på kontrakt som avslutats efter den 31 juli. All sannolikhet talar för att den sänkningen stannar på papperet. Exportörerna har endast att hänsyn till sina utländska kunder till att regeringen inte lämna dem löms och kan för övrigt ställa sig avväntande med de följande sina numera godkända leveransavtal och medan det visar huruvidt lägt på de engelska och amerikanska marknaderna för massa och papper blir beaktande nästa leveransår. I praktiken slipper man alltså från sådana meningsskillnader som att genom regeringspubl uttalanden till de utländska mellanhanderna en extra västanriktad på en svensk vara eller att underbyda de norska och finska leveransörens, när det ändå

NYNKOMMET. Bild av tre kvinnor. Text: Kjøp av sommarens väljörande solskin — även under märka höstidag. KIFA Regeeringsgatan 31. Inneh: sommarpapper "Solen i KIFA".

Inte är möjligt att genom den svenska instansen bestämma det interna prisläget. Det är två motiv som bestämt regeringens mycket fömliga handläggning av detta ärende. Det ska icke aldrig offentlig redovisade försökningar som gjorts till utlandet angående kronkursens inverkan på exportpriserna och som nu införas genom en prissänkningsteg för lever-

J.M.W. PUMPAR ÅNGPANNOR ÅNGTURBINER VAGMASKINER. Bild av en ångpanna.

JÖNKÖPINGS MEKANISKA WERKSTADS AB JÖNKÖPING. Bild av en maskin. Text: "Den svenska stilen" - tapeter som skapa bemyndad.

God kostymvärde, god ekonomi. Milles statyett. Bild av en statyett. Text: Milles statyett. Mindre statyett, torso eller studie av Milles, smakar köpa konst av priset. Sver till "Millesstatyett" - Milles, Gornelw Ansonbyrå, Stockholm, s. v. b.

På med ROCKWOOL. Bild av en Rockwool isoleringsplatta. Text: Rockwool Kundtjänst. Svensk stenuell för isolering mot kyla, värme och ljud. ROCKWOOL ÅTERBEGÅET. SKÖVDE - Tel. 2270 (vskan).

BURTONS PATENT. Bild av en Burton's Patent stålörstallning. Text: Stålrörstallningar för HUSBYGGEN BROBYGGEN FARTYGSBYGGEN INDUSTRILAGER UTSTÄLLNINGSHALLAR O.S.V., O.S.V.

A.B. BYGGMÄSTARNES MATERIALAFFÄR. Bild av en byggmästare. Text: A.B. BYGGMÄSTARNES MATERIALAFFÄR. Jakobsbergsgatan 9, Stockholm. Tel. 29 18 88. Aterförsälj. — tillika lägehållare för uthyr. — för större städer antagas

KRISTIANSTAD Ylle. Bild av ett gammalt fint märke. Text: ett gammalt fint märke i ny utformning. A B SKÅNSKA YLLEFABRIKEN KRISTIANSTAD.

KRAFT-PAPPERS-SÄCKAR. Bild av en Kraft-papperssäck. Text: KRAFT-PAPPERS-SÄCKAR. Yppersta kvalitet.